

методи активного навчання, інноваційні методики використання інформаційно-комунікативних технологій. Сайти та блоги, розроблені носіями мови, допомагають підвищити зацікавленість і вмотивованість студентів під час вивчення іноземної мови. Багато викладачів активно використовують у своїй професійній діяльності персональні сайти, які дають змогу об'єднати різноманітні інформаційно-комунікативні технології та сприяють, таким чином, інтенсифікації самостійної роботи [6].

Відтак, самостійна робота є необхідною частиною підготовки компетентного фахівця, адже до структури професійної компетентності входить професійна самореалізація, що передбачає подальшу безперервну самоосвіту і самовдосконалення. Практична реалізація самостійної роботи на основі спеціально створених посібників (електронних тощо), а також Інтернет-ресурсів дає свої позитивні результати.

Отже, самостійна робота студентів є важливою складовою процесу вивчення іноземних мов у педагогічному навчальному закладі та покликана стати основою підготовки сучасних педагогів до їхньої подальшої професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буряк В.К. Самостійна робота як системоутворюючий елемент навчальної діяльності студентів. *Вища школа*. 2008. №5. С. 10–24.
2. Вечерок О.М., Скальська С.А., Максименко Н.В. Крос-культурна адаптація іноземних студентів як складова навчально-виховного процесу.
URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/52254f45-a7fe-4c49-9af8-c70cae1b2fb4/content>.
3. Літвінчук С.Б. Сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів у вищій школі. *Наукові праці. Серія: Педагогіка*. 2012. Випуск 146. Том 158. С. 66.
4. Крайчинська Г. Самостійна робота студентів при вивченні професійної англійської. URL: <https://naub.oa.edu.ua/samostijna-robota-studentiv-pry-vyvchenni-profesijnoi-anhlijskoji/>
5. Підкасистий І.Ф. Педагогічні технології: навч. посібник. Х.: Колегіум, 2006. 224 с.
6. Шимко І. Проблеми організації самостійної роботи у вищій школі. *Рідна школа*. 2005. № 8. С. 34–35.

Ланій А.Ю.

*здобувач першого рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник – канд. пед. наук, викладач Коновальчук С. А.*

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Рада Європи визначила список із п'яти ключових компетенцій, якими повинні володіти випускники в умовах розширення та інтеграції ринку праці, старіння населення континенту, зростання міграції та безробіття і, як наслідок, посилення соціальної нерівності:

1. Політичні та соціальні компетенції.
2. Компетенції, пов'язані з життям у мультикультурному суспільстві.
3. Компетенції, пов'язані з володінням усною та письмовою мовою.
4. Компетенції, пов'язані з розвитком інформаційного суспільства.
5. Готовність і здатність навчатися протягом усього життя.

Таким чином, поняття “компетенція” можна визначити як сукупність або єдність знань, навичок і настанов у відповідному контексті, а ключові компетенції можна трактувати як необхідні для розвитку особистості, активної громадянської позиції, соціальної інтеграції та працевлаштування [2, с. 60].

У Європейській системі координат перелічено вісім ключових компетенцій:

- спілкування рідною мовою;
- спілкування іноземною мовою;
- математична компетентність і базові компетенції в галузі науки і техніки;
- цифрова компетентність (компетенції в галузі сучасних інформаційних та цифрових технологій);
- навчальні компетенції;
- міжособистісні компетенції;
- підприємливість;
- соціальна та громадянська компетенції.

Українські науковці по-різному трактують поняття компетенції [2, с. 60–61].

Найпоширеніше в українській науковій літературі визначення компетенції – це сукупність знань і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності, тобто аналітичні здібності, уміння прогнозувати результати діяльності та вміння користуватися інформацією.

Компетенція – це загальна компетенція, що ґрунтується на досвіді, цінностях, здібностях і знаннях, набутих у процесі навчання. [3, с. 85].

Науковці Української академії педагогічних наук на основі міжнародних і національних досліджень виокремили сім ключових компетентностей, спільних для всіх рівнів освіти: освітню, культурну, здоров'язбережувальну, інформаційно-комунікаційну, соціальну, громадянську та підприємницьку, але особливе місце сьогодні посідає мовна компетентність. Це здатність адекватно, доречно і практично використовувати мову в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, міркування тощо), використовувати як мовні, так і немовні засоби (немовні знакові системи) та інтонацію висловлювань.

Аналізуючи феномен мовленнєвої компетенції, можемо розглядати наявність мовленнєвих знань, умінь і навичок у процесі мовленнєвої діяльності людини, спираючись на результати риторики, соціопсихолінгвістики, неориторики, етносоціолінгвістики тощо, що лежать в основі професійно-мовленнєвого спілкування, власної повсякденності людини, соціального, практичного, технічного, комунікативного й професійного досвіду; інтелектуальної, мистецької й організаторської (лідерство, комунікабельність) компетентності; морально-етичної та емоційної.

Таким чином, для оцінювання показника “мовленнєва компетентність та особистісна компетенція” було визначено такі критерії: бездоганне використання та володіння мовною/немовною знаковою системою, мовними нормами та мовленнєвими прийомами в процесі спілкування [2, с. 62].

Навчання іноземних мов в умовах полікультурної освіти має ряд особливостей, що впливають на методи, підходи та результати цього процесу. Ось основні з них:

1. Врахування культурної різноманітності. Полікультурне середовище стимулює взаємодію студентів із різних культурних груп, що допомагає їм не лише вивчати мову, але й ознайомлюватися з культурними аспектами мов, які вони вивчають. Студенти можуть краще зрозуміти іноземну мову через призму культури, що є ключовим для формування міжкультурної компетентності.

2. Міжкультурна комунікація. Навчання мови стає інструментом для міжкультурного діалогу. Студенти не просто вивчають лексику та граматику, але й навчаються ефективно спілкуватися з представниками інших культур, долаючи культурні бар'єри та стереотипи.

3. Інтеграція культурних аспектів у навчальні матеріали. Матеріали для навчання іноземних мов у полікультурному контексті включають не лише лінгвістичні аспекти, але й культурні елементи: історію, традиції, соціальні норми та цінності інших країн. Це робить навчання більш різностороннім та цікавим.

4. Підхід до мовної толерантності. Полікультурна освіта заохочує студентів до визнання й поваги мовної та культурної різноманітності. Важливо, щоб учні розуміли, що немає "правильних" або "неправильних" культур чи мов, кожна має свої унікальні риси.

5. Розвиток критичного мислення. Завдяки полікультурній освіті студенти отримують можливість критично оцінювати власні стереотипи та упередження щодо інших культур, а також аналізувати різні соціальні контексти через призму мови.

6. Методи колективного навчання. Спільні проекти та взаємодія між учнями з різних культур допомагають розвивати мовні навички через діалог і кооперацію, а також сприяють інтеграції мовних знань із різними культурними перспективами.

7. Сприяння особистісному розвитку. Полікультурне середовище сприяє формуванню таких якостей, як емпатія, відкритість до нового, толерантність. Це допомагає учням краще адаптуватися до сучасного глобалізованого світу, де мовна і культурна різноманітність стають важливими складовими життя [4].

Отже, навчання іноземних мов у полікультурній освіті не тільки покращує знання мови, але й розвиває навички міжкультурної комунікації, допомагаючи студентам ефективно діяти в глобальному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Добротвор О. Комунікативна компетентність як предмет наукового дослідження / О.В. Добротвор // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – Вип. 3. – С. 56–62. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_3_8

2. Мудра С. Теоретичні та прикладні аспекти вивчення і викладання іноземних мов у немовних закладах вищої освіти в Україні: формування мовних компетентностей / Світлана Мудра // Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 жовтня 2023 р., ВДПУ ім. М. Коцюбинського / гол. ред. О.М. Ігнатова. – Вінниця: ТОВ “Твори”, 2023. – С. 60–62.
3. Радкевич, О.Д., Алькема, В.Г. Формування кадрового потенціалу вищого навчального закладу – основний чинник підвищення якості вищої освіти. Персонал. 2018. Вип. 5(53), дод. 4. С.84–86.
4. Volfovska T.O. Komunikatyvna kompetentnist molodi yak odna z peredumov dosiahnennia zhyttievoi mety / T.O. Volfovska // Shliakh osvity. – 2001. – № 3. – S. 13–16.

Літовець І.А.

здобувач першого рівня вищої освіти,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Бондарчук О.Ю.

ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Із розвитком цифрових технологій та інтеграцією інноваційних методів навчання в освітній процес різноманітні ігри та ігрові елементи стають особливо важливими інструментами, оскільки вони підвищують залученість здобувачів освіти ЗЗСО, мотивують їх до вивчення мови, а також сприяють активнішому засвоєнню матеріалу в невимушеній атмосфері. Це особливо актуально в умовах дистанційного та гібридного навчання, тому що ігрові практики дають змогу компенсувати нестачу живого спілкування та створюють умови для ефективної взаємодії навіть у віртуальному середовищі.

Метою роботи є описати ігрові методи та технології для застосування на уроках німецької мови, які сприятимуть покращенню комунікативних навичок здобувачів освіти, їхньої впевненості в спілкуванні, а також здатності вільно та невимушено підтримувати діалоги й вести бесіди.

Однією з дієвих методик організації освітнього процесу є ігрова діяльність або гейміфікація. Гейміфікація – це використання окремих елементів ігор у неігрових практиках. Вона відрізняється від інших ігрових форматів тим, що її учасники орієнтовані на ціль своєї реальної діяльності, а не на гру як таку [2, с. 45]. Як інноваційний підхід у процесі вивчення іноземних мов гейміфікацію застосовують для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності: аудіювання (слухання), читання, письмо та говоріння. У цій роботі увагу зосереджено на останньому аспекті.

Комунікативні навички – це вміння використовувати мову для спілкування в різних контекстах, здатність правильно й ефективно будувати мовні висловлювання задля досягнення своєї мети, а також розуміти висловлювання інших. Вони охоплюють аспекти, як-от вимова, інтонація, словниковий запас,